

Boerderijnummer	3.3.140
Erfnaam	Erve Wiemerink
Oudste vermelding	1188
Huidig adres	Rijssenseweg 55

Historie boerderij

Er is een archief erve Wiemerink.

Deze boerderij wordt al vermeld in de goederenlijst van 1188 van de Graaf van Dalen Heer van Diepenheim.

In 1336 wordt het door erfplater Johannes de Wye, deken van de kerk van Daventria, nagelaten en bestemd voor de oprichting van een kapel in de kerk van Deventer. Uit het latere registers blijkt het tot de grotere boerderijen te horen en lang eigendom te zijn geweest van het Capittel tot Deventer, later de Stad Deventer.

1475. Schattingsregister. 2 s., bet. 3 golden r.g.

1602. Verpondingsregister. 9½ mudde geseies, 1 dagherck hoilandts.

1675. Vuurstedenregister. 1 vuurstede.

Tot omstreeks 1700 bedroeg de jaarlijkse pacht 2 van de 5 geoogste garven; het gedorste graan moest in Deventer worden afgeleverd. Vanaf 1700 bedroeg de pacht, onafhankelijk van de oogstopbrengst, 9 mudde rogge en 9 mudde boekweit.

In 1737 wilde het Groot Capittel van de boerderij af. Bij de veiling bleek de hoogste inzet echter slechts 2780 gulden te zijn, reden om de verkoop aan te houden. Vanaf begin 1800 werd de pacht in nature gewijzigd in een bedrag van 193 gulden per jaar.

In 1757 laat de ongehuwde Jan Wijmerink (geb. 1689) zijn testament opmaken. Hij is krank en te bedde liggende, edog bij goeden verstande. Hij stelt tot zijne eenige en universele erfgenaam aan zijn lieve nigte Aeltjen Wijmerink, dogter van wijlen Albert en Jenneken Wijmerink. Zijn nigte (ook) Aeltjen, dogter van wijlen Harmen en Jenneken Wijmerink komt f 50,- toe. Testators zuster Jenneken zal de intrest mogen trekken van een uitstaand capitaal van f 50,-.

In 1769 wordt er een maagscheiding opgemaakt wegens het overlijden van Gerrit Ovink. De weduwe Aaltjen



Vroegere boerderij Wiemerink; voorhuis en endskamer nu in gebruik als opslagruimte

Wijmerink zal hertrouwen met Jan Morsman. De nagelaten dochter is Harmijntjen. Zij krijgt voor vaderlijke goed f 400,-, een 2-jarig paard óf f 50,-, een koe op één na de beste uit de stal, een bruitskleed bestaande in een zwart rasemarokken jak, een rok met een zwartzijden schorteldoek, een lakense onderrok, een paar zwarte kousen en handschoenen, een paar bedden met toebehoor, kussens en lakens, 40 ellen smaldoek, 30 ellen breeddoek, 10 ellen gansogen, een kiste, een paar stoelen en een wiel.

Inventaris:

Een kampjen bouwlandt, de Kempkes genaamt, gelegen bij den Pot groot 2

schepel gesaay, een hoekjen hooylandt in den Harker Meeden groot 2 dagwerk, 3 paarden en een veulen, 8 koebeesten en 7 kalveren, 2 boerenwagens en een ploeg en verdere bouwgereetschap, een inboedel van ketels, potten, pannen, en verdere gereetschap gelijk de gewoonte hier bij de boulieden in de boerschap Harke is. Schulden: f 250,- die Aaltjen Wijmerink, halve suster, bij houwelijks voorwaarden toegelegt zijn, een paard en koe, bruitskieren, een gedeelte breed- en smaldoek, agterstaande Heeren en boerschapslasten, pagten en tiendens pagt.

In 1780 laten Jan Morsman en Aaltjen Wiemerink hun testament opmaken. Zij testeren op langstlevende. Harmina Ovink, dogter van Aaltjen en haar 1e man Gerrit Ovink, komt de legitieme portie toe.

In februari 1799 geeft Jan Morsman aan dat zijn vrouw Aaltjen Wiemerink in december 1798 is overleden, waarbij volgens testament van 1780 haare dogter Hermina Ovink in de legitieme portie en hij aangever tot erfgenaam is geïnstitueerd.

In 1799 laat de ongehuwde Aaltjen Wijmerink (geb. 1731) haar testament opmaken. Zij is zwakkelijk van lichaam, dog bij goeden verstande. Universeel erfgenaam is haarer zwager Jan Morsman, weduwnaar van haar halve zuster Aaltjen, in alle haarer na te laten goederen.

In 1811 besloot de vroedschap van de Deventer gemeenteraad tot verkoop over te gaan en taxeerde de verwachte opbrengst op 4375 gulden. Bij de veiling in 1818 bleek deze schatting niet uit te komen, bovendien bedankte de koper bij nader inzien. Bij een volgende veiling in 1820 werd de jonge boer Hendrik Elkink, inwonend bij de toenmalige pachter Jan Morsman, de eigenaar voor 2150 gulden. Hij nam daartoe een hypotheek op ten bedrage van 1600 gulden.

Begin 1800 behoorde het nog steeds tot de grotere boerderijen in Herike, met een huis dat een huurwaarde van 21 gulden had en een grondoppervlakte van 21 hectare. De veestapel bestond op dat moment uit 2 paarden, 6 koeien, 3 vaarzen en 5 kalveren.

In 1855 herbouwde Teunis Elkink de boerderij.

Na de verdeling der markegronden in 1861 ging de omvang van het bedrijf 37 hectare bedragen.

Doordat er omstreeks 1901 vele verkopen plaats vonden daalde de omvang toen tot 18 hectare. Zelfs de huurwaarde van de gebouwen werd, wat bijna nooit voorkwam, naar beneden bijgesteld. In 1911 werd de knecht Berend Jan Beldman eigenaar van het sterk ingekrompen bedrijf. Hij stichtte het jaar daarop een nieuwe woning (3.3.145) dat hij bij nader inzien (hij vond ondertussen een vrouw) verhuurde.

In 1952 werd de familie ten Voorde eigenaar van de 2 huizen met in totaal 21 hectare grond.

Een omschrijving van de boerderij uit 1964:

Bouwdatum blijkens bouwwijze ca 1700. Eigenaar J.W. ten Voorde. Gemengd bedrijf met 15 ha cultuurgrond en 4 ha bos, 38 koeien w.o. 25 stuks jongvee, 9 varkens en 500 kippen. De stallen zijn in 1927 verbouwd.

Kleuren van ramen en luiken: creme en groen. Rieten dak met tuiltjes. Geen goot. Keuken en woonvertrek heeft een keitjesvloer. De wanden zijn half-hoog betegeld met motief van blauwe bloempotjes. Er is een boezem.

Kleur van de zolder bruin-berookt. Hoofdconstructie is een eiken gebindwerk, onder eiken en boven dennen.

Koestal heeft een betonnen grup en voergoot. Er is een Bentheimer zandstenen paardekrib. Er was vroeger een welput. De vloerdeel is van leem.

Naast de oude boerderij werd in 1961 een nieuw woonhuis gebouwd, terwijl er in 1967 nog een ingrijpende verbouwing plaats vond.

Sluitsteen in de restanten van het oude voorhuis: TE 1855 (Teunis Elkink).

Sluitsteen in nieuwe woonhuis: JtV HtV 1961 JWtV JL (Jan ten Voorde Hendrik ten Voorde Jan Willem ten Voorde Johanna Lonink).

Bewoners:

► De eerstbekende bewoner op Wiemerink is, omstreeks het midden van de 17^e eeuw, Hermen Wijmerings. Van hem zijn twee dochters en een zoon bekend. Zoon Gerrit werd aanvankelijk de opvolger maar vertrok, toen hij hertrouwde in 1687, waarschijnlijk naar Exel bij Lochem. Dochter Aele trouwde in 1679 met de weduwnaar Berend Timmer, terwijl dochter Hermken de definitieve opvolger werd.

► Hermken Wijmering trouwde in 1687 met Gerrit Roussing van de boerderij Roessink (Markelo buitengebied 1.2.500). Het echtpaar kreeg 5 kinderen waarvan dochter Jenneken de opvolgster werd. (Haar broer Jan bleef ongehuwd op Wiemerink wonen; in 1757 vererfde hij zijn bezit, hoofdzakelijk aan Jenneken).

► Jenneken Wijmering (*1692) trouwde met haar neef Albert Wijmering (1682-1728), de zoon van de Gerrit die in 1687 naar Exel was vertrokken. Een half jaar na het overlijden van Albert hertrouwde Jenneken in 1728 met Hermen Roessink van de boerderij Roessink (Markelo buitengebied 1.2.500). Uit het eerste huwelijk werden 2 kinderen en uit het tweede huwelijk 1 kind geboren. Opvolgster werd Aeltjen, de oudste dochter uit het eerste huwelijk. De zoon uit het eerste huwelijk is waarschijnlijk jong overleden, terwijl de dochter uit het tweede huwelijk, ook Aeltjen genaamd, ongehuwd op Wiemerink bleef wonen.

► Aeltjen Wijmerink (1722-1798) trouwde in 1757 met Garryt Oving (1732-ca1768), zoon van Arend Roessing op Ovink (Markelo buitengebied 1.3.250). Nadat Aeltje weduwe was geworden hertrouwde ze in 1769 met Jan Morsman (ca1743-1821) uit Beusbergen (2.4.280). Na het overlijden van Aeltje in 1798 hertrouwde Jan in 1806 met Maria Leunk (1754-1816) dochter van Arend Loos op Leunkboer (Stokkum 2.1.280). Uit beide huwelijken van Jan Morsman werden geen kinderen geboren, terwijl uit het eerste huwelijk werden geboren: Hermijna (*1761) die in 1780 trouwde met Egbert de Bode op Groot Luevink (Markelo buitengebied 1.3.200) en Janna (*1764) die jong overleed. Hermijna kreeg bij haar trouwen uit de boedel mee: *400 gulden, een 2-jarig paard, een koe op één na de beste uit de stal, een bruitskleed bestaande in een zwart rasemarokken jak, een rok met een zwartzijden schorteldoek, een lakense onderrok, een paar zwarte kousen en handschoenen, een paar bedden met toebehoor, kussens en lakens, 40 ellen smaldoek, 30 ellen breddoek, 10 ellen gansogen, een kiste, een paar stoelen en een wiel.* Er waren dus geen erf-opvolgers,



Achterzijde vroegere boerderij Wiemerink

zodat Hendrik Elkink, een neef van Jan Morsman, tot opvolger werd aangewezen.

► Hendrik Elkink (1792-1874) was een zoon van Theunis Elkink en Janna Morsman op de boerderij Elkink (Dorpsgeschiedenis 1.1.150). Hendrik trouwde in 1814 met de 18-jarige Teuntje Hargeerds (1796-1858)

van de boerderij Hargeerds in Stokkum (2.1.090).

Het echtpaar kreeg 8 kinderen en toch was er uiteindelijk geen opvolger om het bedrijf voort te zetten. Oudste zoon Jan (1817-1876) was de geplande opvolger; hij trouwde in 1857 met Hendrika Mensink (1818-1859) uit Elsen. Na twee dood geboren kinderen overleed Hendrika in het laatste kraambed. Omdat op hetzelfde moment zijn neef Hendrik Jan Hargeerds op jonge leeftijd overleed, vertrok Jan naar z'n grootouders op Hargeerds in Stokkum (2.1.090) en trouwde daar in 1860 met de weduwe van z'n neef, Janna (*1820) trouwde in 1845 met Roelof Mengerink uit Haaksbergen; zij gingen boeren op De Schoolte (3.2.190), Jenneken (*1823) trouwde in 1846 met Hendrik Jan Leferink in Stokkum (2.1.180). Hendrika (1825-1896) bleef ongehuwd op Wiemerink wonen, Teunis (1827-1910) werd de boer op Wiemerink maar trouwde niet, Hendrik Jan (1830-1832), Hermina (1832-1871) trouwde in 1852 met de 62-jarige Diepenheimse tapper en ontvanger Johannes Hermannus Matthijsen, weduwnaar van haar tante Janna Hargeerds; zij woonden later op Elkink (3.3.015), Matthijsen overleed op Wiemerink en Arend Jan (1835-1899) die ongehuwd op Wiemerink bleef wonen.

► Uiteindelijk waren er geen Elkink's die het bedrijf konden voortzetten. Echter er was een knecht op Wiemerink werkzaam die kind aan huis was. Het was Berend Jan Beldman (1851-1930) van de Moes (3.3.390); hij overleefde alle eigenaren en nam in 1911 het bedrijf deels over. Enkele jaren later trouwde hij in 1914 op 63-jarige leeftijd met de 20-jarige Johanna Lonink (1893-1978) van OarntHaarm (Markelo buitengebied 1.2.401). In 1917 werd hun enige kind Arend Jan Beldman (1917-1919) geboren. Het overleed echter op tragische wijze; toen zijn oude vader hem leerde lopen, struikelde hij waarbij hij precies met zijn hoofdje op de klomp van z'n vader viel en als gevolg daarvan, mede ten gevolge van een bloedziekte, overleed.



Huidige, in 1961 westelijk van de oude boerderij gebouwde, woonhuis Wiemerink.

► Na het overlijden van Berend Jan in 1930, hertrouwde de weduwe in 1934 met Jan Willem ten Voorde (1891-1972) uit Ambt Delden. Er werden 2 zoons geboren die beiden een vrijgezellenbestaan leiden: Berend Harm Johan (Johan) (*1935) en Herman Jan Hendrik (Herman) (*1937) en tot op heden het boerenbedrijf op Wiemerink uitoefenen.